

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลที่จากการศึกษาพบว่า ไทย - สปป.ลาวมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกันยาวนานกว่าประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะลักษณะภูมิประเทศที่ใกล้ชิด เมื่อมองดูจากแผนที่ประเทศไทยและกลุ่มประเทศอินโดจีนแล้วจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีพรมแดนที่ติดต่อกับประเทศสปป.ลาวมากกว่าประเทศอื่น ๆ อีกทั้งภาษาและวัฒนธรรมประเพณีที่ใกล้เคียงกันแสดงว่าเคยมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกัน ปัจจุบันทั้งสองประเทศได้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการค้าระหว่างประเทศของทั้งสองประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ชัดเจนมากขึ้นโดยแต่ละประเทศจะนำผลประโยชน์ที่ได้รับมาเป็นเกณฑ์ในการทำการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดน

การศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์และประโยชน์จากการศึกษาที่ได้ตั้งไว้ นั้น ในกรณีของการนำทฤษฎีลำดับขั้นการพัฒนาการทางการเมือง (State of Political Development) ของ A.F.K Organski มาเป็นพื้นฐานของการศึกษาพบว่าในปัจจุบันการที่สปป.ลาวมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เป็นเครื่องยืนยันนโยบายการปฏิรูปการเมืองที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นกว่าเดิม แต่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวยังคงผูกขาดอำนาจการเมืองและมีการปฏิรูปการเมืองเพียงเล็กน้อยโดยจัดให้มีการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยมีผู้สมัครอิสระที่ผ่านการกลั่นกรองของรัฐบาลมีสิทธิ์ลงสมัครแข่งขันเลือกตั้งได้ แต่ไม่อาจจะตั้งพรรคการเมืองอื่น ๆ ขึ้นมาแข่งขันกับพรรคคอมมิวนิสต์ลาวได้ ดังนั้น ผู้นำพรรคประชาชนปฏิวัติลาวจึงยังคงมีอำนาจในการควบคุมดูแลการปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจสู่ระบบทุนนิยมและกลไกตลาดอย่างมากในทศวรรษนี้ และในอนาคตการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองของลาวมีศักยภาพสูงมาก เนื่องจากลาวมีพื้นที่กว้างใหญ่ แต่ประชากรน้อย มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติและมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางของอนุภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ลาวจึงสามารถแสวงหาประโยชน์จากสันติภาพและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคในยุคหลังสงครามเย็นได้เป็นอย่างดี การเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของลาวในปี 2540 และนโยบายการค้าและการลงทุนที่เสรีในลาวเป็นหลักประกันว่าลาวจะสามารถสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร และวัฒนธรรม ได้ง่ายกว่าในสมัยยุคสงครามเย็นที่ลาวต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือจากค่ายการเมืองค่ายใดค่ายหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สำหรับคำถามที่ว่าลาวจะบรรลุสู่เป้าหมายของการเป็นรัฐสังคมนิยมในอนาคตได้หรือไม่ โดยไม่ถูกกระบวนกรพัฒนาแบบทุน

นิยมบ่อนทำลายเสียก่อนนั้น เป็นสิ่งที่จีนและเวียดนามที่ใช้วิธีการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเดียวกันให้ ความระมัดระวังอยู่ในปัจจุบัน ทั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนและเวียดนามยังเฝ้าระวังกระบวนการ พัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยกลไกการตลาด การค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ โดยหวังว่าการ พัฒนาเข้าสู่ระบบทุนนิยมและระบบประชาธิปไตยเป็นเพียงขั้นตอนที่หลีกเลี่ยงหรือกระโดดข้ามไม่ ได้ตามทฤษฎีลำดับขั้นของการพัฒนาการเมือง (Stages of Political Development) ของ A.F.K Organski เพื่อการสะสมทุน เทคโนโลยี ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคนิคการบริหารและการ จัดการที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาสู่ขั้นระบบที่สูงกว่าคือระบบสังคมนิยมและระบบคอมมิวนิสต์ใน อนาคต

กรณีการค้าชายแดนไทย - ลาวซึ่งมองในด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญ ในการตัดสินใจทำการค้าภายใต้ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ที่นำ มาเป็นพื้นฐานของการศึกษาพบว่า ถึงแม้สปป.ลาวจะมีความด้อยในทุกด้านเมื่อเทียบกับไทยแต่ ทั้งสองประเทศก็สามารถเปิดประตูทำการค้าระหว่างกันได้โดยทั้งสองฝ่ายจะได้ผลประโยชน์เพิ่ม มากขึ้นเหมือน ๆ กันแต่ภายใต้ความได้เปรียบในเชิงเศรษฐกิจและการผลิตที่ไทยมีมาก กว่าสปป.ลาวทำให้ไทยได้เปรียบโดยสมบูรณ์จากการค้ากับสปป.ลาว ในเดียวกันสปป.ลาวเองก็มี ความรู้สึกพอใจที่จะค้าขายกับไทยเพราะสปป.ลาวมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ จากการ เปิดประตูทำการค้ากับไทย ดังนั้นในความเป็นจริงการค้าชายแดนระหว่างไทย - สปป.ลาว ไทยมี ลักษณะความได้เปรียบทางการค้าตามทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์(Absolute Advantage) และลาวมีลักษณะความได้เปรียบทางการค้ากับไทยตามทฤษฎีความเปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)

จากการศึกษาภายใต้ทฤษฎีพึ่งพิง (Dependency Theory) พบว่านโยบายจินตนาการ ใหม่และกลไกเศรษฐกิจใหม่ทำให้ผู้นำสปป.ลาวต้องส่งเสริมการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศกับประเทศต่าง ๆ ให้ดี เพื่อรักษาสันติภาพและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และในความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจนั้นประเทศไทยมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจอย่างมากต่อลาวเนื่อง จากเป็นเส้นทางการส่งสินค้าเข้า - ออกที่สำคัญที่สุดของลาวและเป็นประเทศคู่ค้ารายใหญ่ที่สุด ของลาว จึงกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจลาวพึ่งพิงเศรษฐกิจของไทยอย่างมาก โดยพบจากความสัมพันธ์ ทางการค้าระหว่างไทย - ลาว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทั้ง 2 ประเทศต้องพึ่งพิงกันซึ่งเมื่อพิจารณา ตามทฤษฎีพึ่งพิง (Dependency Theory) ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสปป.ลาวเป็นการพึ่งพิง ที่ไม่เท่าเทียมกัน (Unequal exchange) เห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของทั้งสอง ประเทศตลอดจนนโยบายการเมืองและอื่น ๆ ได้ส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศไทย - ลาว

ในลักษณะที่ต่างกันเพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่ใหญ่กว่าและมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจมากกว่าประเทศลาว ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในประเทศไทยและนโยบายของรัฐบาลไทยจะมีอิทธิพลต่อการค้าระหว่างไทย – สปป.ลาว และต่อเนื่องถึงภาวะเศรษฐกิจในสปป.ลาวค่อนข้างมากตลอดจนกระทบต่อระดับราคาสินค้าของลาว ในขณะที่เดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐบาลลาวจะส่งผลกระทบต่อไทยแต่มีไม่มากและพบว่ารัฐบาลลาวเองได้พยายามลดการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจจากประเทศไทยโดยการขยายการค้า การลงทุนและสร้างเส้นทางคมนาคมและทางออกทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่นการที่สปป.ลาวได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาลิ่เหลี่ยมเศรษฐกิจ โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยหวังว่าโครงการเหล่านี้จะช่วยขยายการค้า การลงทุน และการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียซีกใต้สะดวกรวดเร็ว และทำให้ลาวมีอิสระเสรีภาพทางการเมืองและการดำเนินนโยบายต่างประเทศมากยิ่งขึ้นและไม่ต้องพึ่งพิงไทยมากเหมือนกับที่ผ่านมาอีกต่อไป

จากการศึกษาสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศไทย – สปป.ลาวมีผลต่อการกำหนดภาวะการค้าชายแดนของทั้งสองประเทศ เนื่องจากพบว่านโยบายทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศของไทยที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างสปป.ลาว และนโยบายทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศของสปป.ลาวที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทยมีผลต่อการกำหนดการค้าชายแดนระหว่างไทยและสปป.ลาว ซึ่งจะดูรายละเอียดในตารางที่ 6.1 ประกอบด้วยจะทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตารางที่ 6.1 ตารางสรุปความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศไทย - สปป.ลาวที่มีผลต่อการกำหนดภาวะการค้าชายแดนโดยรวมและการค้าชายแดนที่จังหวัดหนองคาย

ปี	เหตุการณ์สำคัญ	การค้าชายแดนโดยรวมระหว่างประเทศไทย - สปป.ลาว		การค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว	
		นำเข้าสินค้าจากสปป.ลาวมาไทย	ส่งออกสินค้าจากไทยไปสปป.ลาว	นำเข้าสินค้าจากสปป.ลาวมาไทย	ส่งออกสินค้าจากไทยไปสปป.ลาว
2532	<ul style="list-style-type: none"> - ไทยมีนโยบายทางการต่างประเทศแบบเปลี่ยนสมมุติฐานให้เป็นตลาดการค้า - ความสัมพันธ์ไทย - สปป.ลาวดีขึ้นมาก 	1,199.1	1,673.1	279.9	1,016.90
		42%	58%	22%	78%
2533	<ul style="list-style-type: none"> - สิ้นสุดยุคสงครามเย็นอย่างแท้จริง - ไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเน้นความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด - ลาวดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเปิดประตู (Open door Policy) กับประเททุนนิยม 	1,412.1	1,563.3	323.2	853.2
		48%	52%	28%	72%
2534	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของสปป. ลาว ฉบับที่ 3 (2534 - 2538) 	1,593.4	1,902.9	389.50	1,073.71
		46%	54%	27%	73%

2535	<ul style="list-style-type: none"> - ไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบผูกพันกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมากขึ้น - ลาวดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบพิเศษและรอบด้าน (Special relation) 	1,144.6	2,837.9	353.80	1,096.0
		29%	71%	25%	75%
2536	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order) - ไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบป้องกัน (Preventive Diplomacy) ปรับนโยบายต่างประเทศต่อประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอินโดจีนใหม่และสมัครเข้าสมาชิกกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non – Aligned Movement หรือ NAM) - สปป.ลาวดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและเน้นมิตรกับทุกประเทศบนพื้นฐานความเท่าเทียมกัน 	1,660.7	4,130.8	443.97	1,463.58
		29%	71%	24%	76%
2537	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดให้สะพานมิตรภาพไทย – ลาว ที่จังหวัดหนองคาย - ไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเชิงรุก (Offensive) โดยให้ความสำคัญกับประเด็นทางเศรษฐกิจมากกว่าประเด็นทางการเมือง 	1,904.9	6,877.1	506.93	2,053.93
		22%	78%	20%	80%
2538	<ul style="list-style-type: none"> - ลาวดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบรักษามิตรเก่าสร้างมิตรใหม่ - ไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเชิงรุก (Offensive) 	2,021.2	7,963.0	518.76	5,015.26
		21%	79%	10%	90%
2539	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของสปป. ลาว ฉบับที่ 4 (2539 – 2543) - ไทยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการกับสปป.ลาวเพื่อเตรียมพร้อมในการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน 	1,914.7	7,811.5	506.93	5,207.36
		20%	80%	9%	91%

2540	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดวิกฤตการณ์ทางด้านการเงิน (Financial Crisis) ของเอเชีย - รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธประกาศเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทจากระบบตรึงค่าเงินมาเป็นระบบลอยตัวภายใต้การจัดการ (Managed Float) และขอรับการช่วยเหลือในโครงการเงินกู้ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund = IMF) - ลาวได้เข้าเป็นประเทศของกลุ่มสมาชิกอาเซียนและมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ 4 ลาวกำหนดนโยบายต่างประเทศกับไทยแบบมีผลประโยชน์ร่วมกัน 	1,806.3	8,559.3	398.76	5,705.56
		18%	82%	7%	93%
2541	<ul style="list-style-type: none"> - ไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศกับเพื่อนบ้านอาเซียนแบบยืดหยุ่น (Flexible Engagement) - เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินอย่างรุนแรงในสปป.ลาว - สปป.ลาวดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเปิดความสัมพันธ์โดยไม่เลือกฝ่ายทางการเมือง - สปป.ลาวตั้งเป้าหมายว่าเขตติดต่อชายแดนไทย - สปป.ลาวจะเป็นเขตพื้นที่แห่งสันติภาพในปี 2546 	1,295.1	11,006.5	368.16	7,135.88
		11%	89%	5%	95%

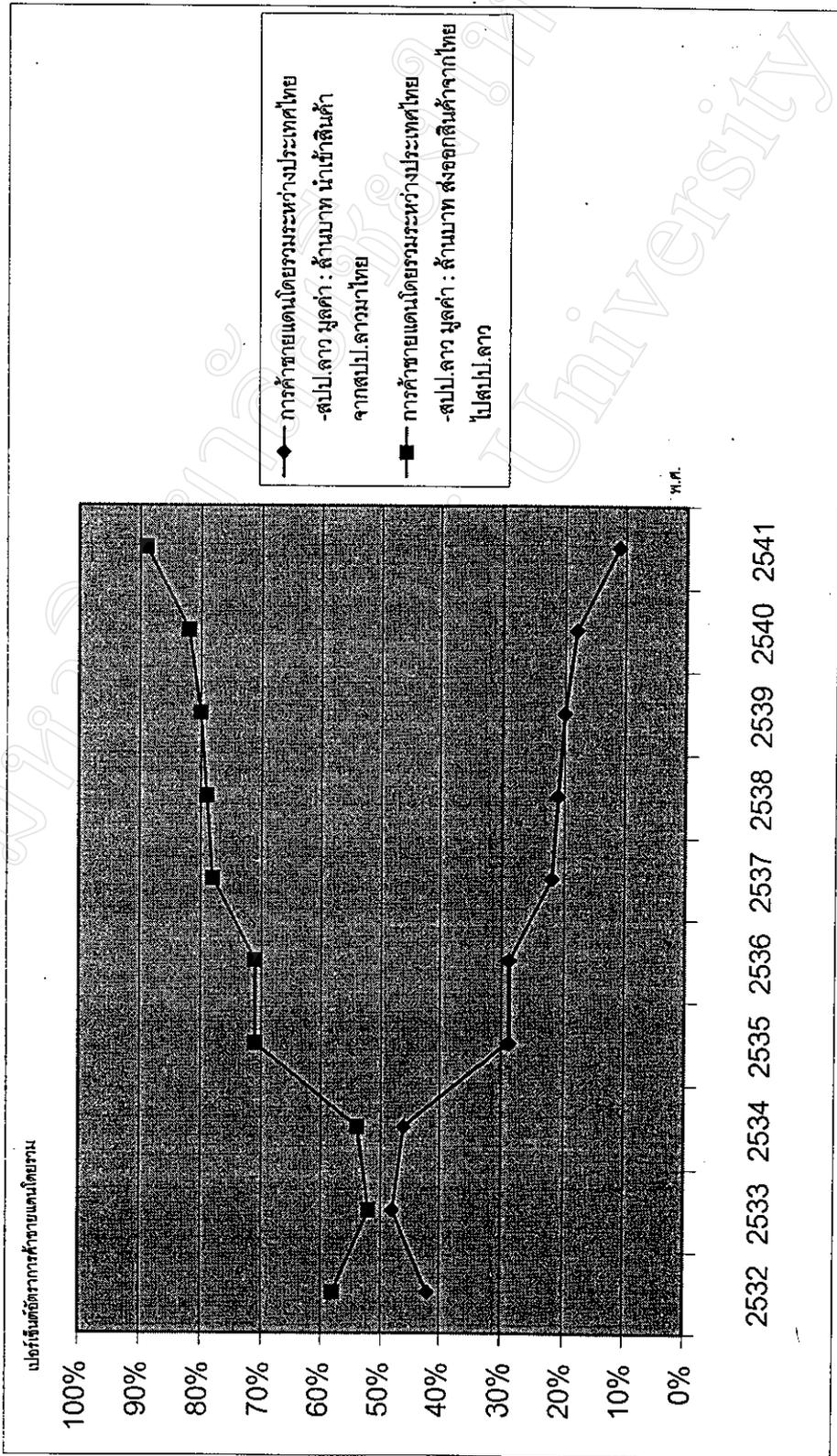
รวบรวมจาก : ศูนย์ศึกษาการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ 2542

ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ , 2543

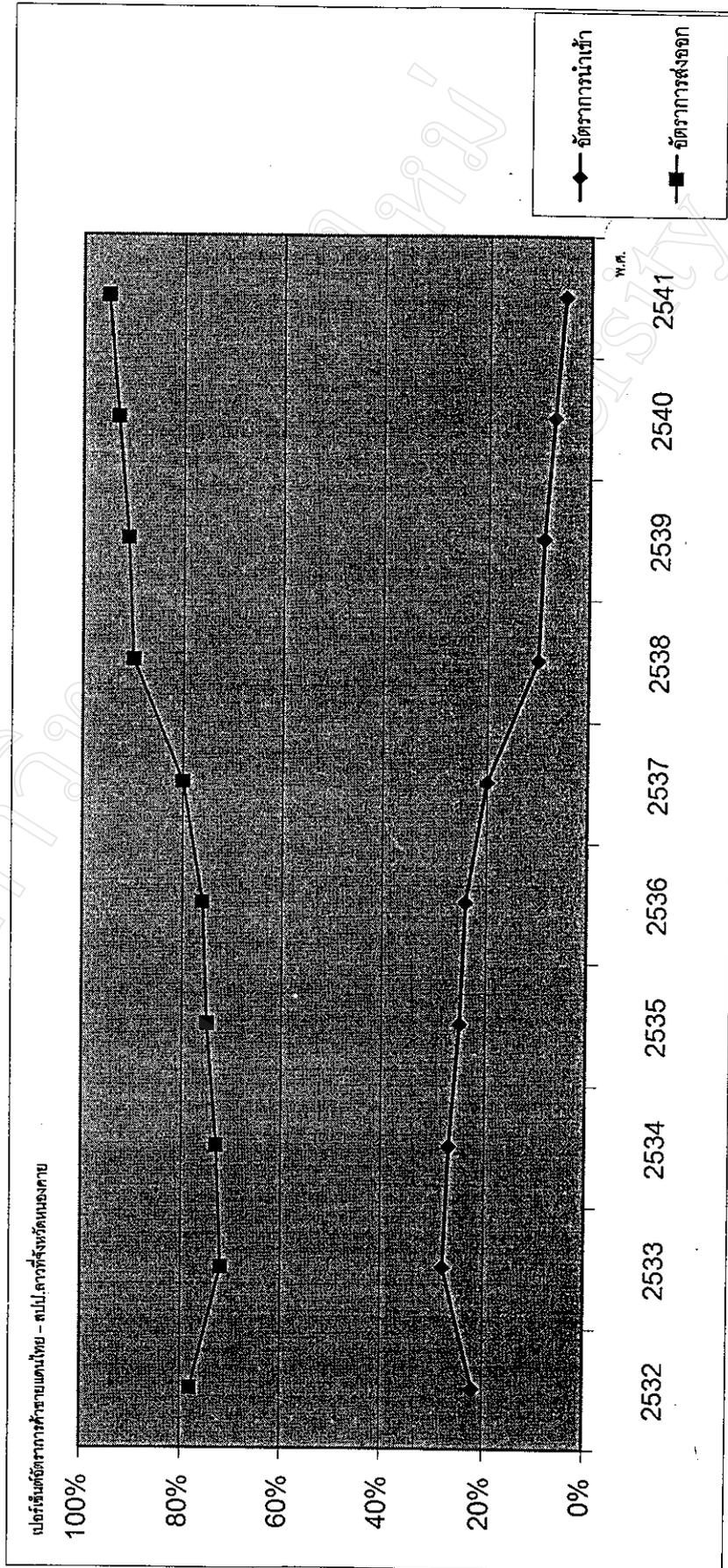
เดือนธันวาคม 1989 - 1998

Department of Custum and electrical Enterprise of Lao 1999

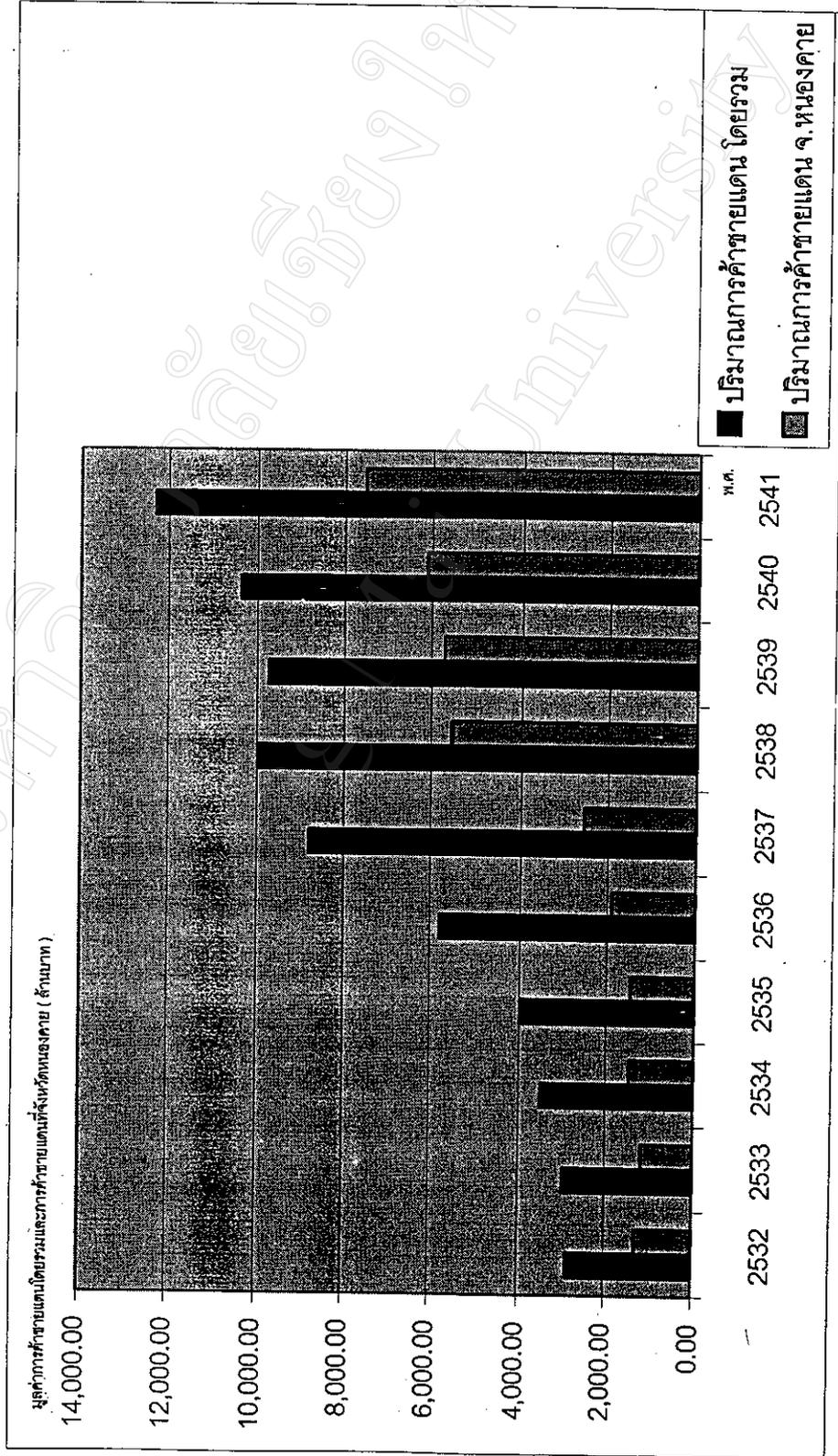
รูปที่ 17 อัตราการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาวโดยรวมพ.ศ. 2532 - 2541

รูปที่ 18 อัตราการค้ำขายแดนไทย - สปป.ลาวที่จังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2532 - 2541

รูปที่ 19 เปรียบเทียบอัตราการขยายตัวของการค้าชายแดนโดยรวมไทย - สปป.ลาวและการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาวที่จังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2532 - 2541

สปป.ลาวมีนโยบายเงินบาทใหม่ (New Economic Mechanism)	2532
ไทยสนับสนุนนโยบายที่สนับสนุนการบูรณาการ	-
ความสัมพันธ์ไทย - ลาวที่แน่นแฟ้น	-
สันติภาพและความร่วมมือของทั้งสองประเทศ	-
สปป.ลาวคำมั่นนโยบายต่างประเทศแบบเปิดประตู (Open door Policy) ที่ประเทศพม่า	2533
ไทยสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบเปิดประตูที่ลาว	-
แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ฉบับที่ 3 ของสปป.ลาว (2534-2538)	2534
สปป.ลาวระบุว่าคู่ค้าที่สำคัญของลาวคือ ไทย เวียดนาม ลาว กัมพูชา และจีน	-
ไทยสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบเปิดประตูของลาวเพื่อส่งเสริมการค้า	-
ลาวสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบพิเศษและระบอบพิเศษ (Special relation)	2535
นโยบายการค้าของทั้งสองประเทศภายใต้การเจรจาการค้าเสรี	-
ไทยสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบเปิดประตู (Preventive Diplomacy) ที่ปรับนโยบายต่างประเทศที่ระมัดระวัง	-
เพื่อนบ้านในภูมิภาคอินโดจีนไทยและพม่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน (Non - Aligned Movement หรือ NAM)	2536
สปป.ลาวสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบระมัดระวังความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและสนับสนุนการปฏิรูปประเทศ	-
ประเทศไทยสนับสนุนความสัมพันธ์กับสปป.ลาว	-
ใช้สหภาพมิตรภาพไทย - ลาว	-
ไทยสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบระมัดระวัง (Offensive) โดยให้ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่คล้ายคลึงกันกว่าประเทศทางไกล	2537
สปป.ลาวประกาศใช้นโยบายความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านของลาว	-
ลาวสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบระมัดระวังมิตรภาพไทย	2538
ไทยสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบระมัดระวัง (Offensive)	-
แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ฉบับที่ 4 ของสปป.ลาว (2539 - 2543)	-
ไทยสนับสนุนความสัมพันธ์กับสปป.ลาวที่ไม่ใช่คู่แข่งหลัก	-
ไทยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สปป.ลาวเพื่อเตรียมพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน	2539
วิกฤตการณ์ทางการเงิน (Financial Crisis) ของเอเชีย	-
รัฐบาลของลาวยังคงให้ความสำคัญกับนโยบายต่างประเทศที่ระมัดระวังและเป็นประโยชน์ของสปป.ลาว	-
วิกฤตการณ์ทางการเงิน (Managed Float) และข้อจำกัดการช่วยเหลือในโครงการเสริมสร้างเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (International Monetary Fund = IMF)	2540
ลาวได้เข้าร่วมโครงการช่วยเหลือทางการเงินและมีการช่วยเหลือทางการเงินจากสปป.ลาวในช่วงปี 4 การพัฒนาไทย	-
ต่างประเทศกับไทยแบบมีผลประโยชน์ร่วมกัน	-
ไทยสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบยืดหยุ่น (Flexible Engagement)	-
วิกฤตการณ์ทางการเงินของสปป.ลาวและผลกระทบของสปป.ลาว	2541
สปป.ลาวสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบระมัดระวังความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-
สปป.ลาวสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบระมัดระวังความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-

รูปที่ 20 สรุปเหตุการณ์สำคัญและนโยบายของรัฐบาลไทยและรัฐบาลสปป.ลาวที่มีผลต่อการค้าชายแดนและการค้าชายแดนระหว่าง ไทยและสปป.ลาว
จังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2532 - 2542

กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบระหว่างนโยบายของรัฐบาลไทยและรัฐบาลสปป.ลาวที่มีผลต่อการค้าชายแดนโดยรวมและการค้าชายแดนระหว่าง ไทยและสปป.ลาวที่จังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2532 - 2542

จากการวิเคราะห์สรุปว่าทางการค้าชายแดนโดยรวมนั้นจะเห็นว่าปริมาณการค้าได้เปรียบดุลการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาวเพิ่มขึ้นลงตามแนวนโยบายของทั้งสองประเทศอย่างชัดเจน เช่นในช่วงปี 2532 ไทยมีนโยบายเปลี่ยนสมรภูมิจากเป็นตลาดการค้าทำให้ความคลั่งใคล้ที่ลาวมีต่อไทยลดน้อยลงส่งผลให้ความสัมพันธ์ไทย - สปป.ลาวดีขึ้นมากช่วงนี้ไทยส่งออกสินค้าไปลาวถึง 58 % ต่อมาในปี 2533 เป็นช่วงที่ลาวมีนโยบายลดการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศและพยายามผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคให้เพียงพอต่อการบริโภคในประเทศทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยลดลง 6 % ในปี 2534 ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยเพิ่มขึ้นไม่มากคือเพิ่มขึ้น 2 % จากปี 2533 เนื่องจากเป็นปีเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 3 ของลาวซึ่งได้วางกลยุทธ์การค้าทั้งการค้าภายในและภายนอกประเทศทำให้สะดวกในการค้าขาย ในปี 2535 ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยสูงถึง 71 % เพิ่มขึ้นจากปี 2534 ถึง 17 % สาเหตุที่ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับนี้เป็นกำลังสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานมากทำให้ความต้องการสินค้าเพิ่มขึ้น ปี 2536 จะเห็นว่าปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยเท่าเดิมกับปีที่แล้ว ต่อมาตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมาถึงปี 2541 ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยเพิ่มขึ้นเป็นลำดับเนื่องจากช่วงนี้เป็นช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 4 ของลาวซึ่งกำหนดรูปแบบเศรษฐกิจเป็นรูปธรรมมากขึ้นและให้ความสำคัญต่อการลงทุนในประเทศมาก

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่าทางการค้าชายแดนระหว่าง ไทยและสปป.ลาวที่จังหวัดหนองคายนั้นจะเห็นว่าปริมาณการค้าได้เปรียบดุลการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาวเพิ่มขึ้นลงตามแนวนโยบายของทั้งสองประเทศอย่างชัดเจน เช่นทางการค้าชายแดนระหว่าง ไทยและสปป.ลาวที่จังหวัดหนองคายนั้นในปี 2533 ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยลดลง 6 % เนื่องจากเป็นปีที่สปป.ลาวมีนโยบายเริ่มเปิดประเทศแต่ยังคงมีการจำกัดสินค้าและควบคุมโดยรัฐบาล ต่อมาในปี 2534 ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยเพิ่มขึ้นแต่ไม่มาก เนื่องจากเพิ่มเป็นปีที่เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 3 ของสปป.ลาวถึงแม้จะมีนโยบายใหม่ ๆ มาสนับสนุนแต่ก็ยังคงไม่เพิ่มขึ้นมากแต่จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นไปถึงปี 2541 ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในลักษณะที่ไทยได้เปรียบดุลการค้าทุกปี เนื่องจากนโยบายของทั้งสองประเทศที่ออกมารองรับ และในปี 2541 เป็นปีที่ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยสูงมากถึง 91 % เนื่องจากเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในลาวทำให้ลาวผลิตเพื่อส่งออกได้น้อยแต่นำเข้ามาก เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคที่ค้นพบ

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาและข้อค้นพบในครั้งนี้ได้พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. ขาดแหล่งข้อมูลที่จะนำมาสนับสนุนการศึกษาให้ครอบคลุมครบถ้วนได้ โดยเฉพาะในส่วนข้อมูลตัวเลขของสปป.ลาวซึ่งขาดหน่วยงานหรือองค์กรที่เก็บรวบรวมเป็นสถิติตัวเลขหรือข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเอาไว้ ดังนั้นในการเปรียบเทียบเพื่อการศึกษาในช่วงเวลาอันเดียวกันจึงเป็นไปได้ยากและทำให้ได้ภาพรวมของการศึกษาในครั้งนี้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร
2. ประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาวโดยแต่ละหน่วยงานจะมีการเก็บข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของตนเท่านั้นทำให้ข้อมูลที่ได้จากแต่ละหน่วยงานไม่สอดคล้องต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้เต็มประสิทธิภาพ
3. ขาดขาดรายงานการศึกษาและข้อมูลของไทยที่เกี่ยวข้องกับลาวที่เป็นรายงาน เช่น ข้อมูลประจำปีและข้อมูลการค้าระหว่างประเทศที่เป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดนระหว่างไทย – สปป.ลาวในอนาคตควรมีข้อพิจารณาที่ควรจะได้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมคือ

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการค้าชายแดนระหว่างไทย – สปป.ลาวในจุดอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น จุดผ่านแดนจังหวัดอุบลราชธานี มุกดาหาร นครพนม และเลย เป็นต้นเพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนและครอบคลุมจุดผ่านแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด
2. ภาครัฐบาลควรมีการสนับสนุนในการเก็บข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนและการค้ากับต่างประเทศอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิเคราะห์และใช้เป็นแนวปฏิบัติทางนโยบายด้านการค้าชายแดน การค้ากับต่างประเทศ ตลอดจนดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองกับประเทศอื่นต่อไปได้